

ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆԸ ՆՊԱՏՏՈՂ ԳՈՐԾՈՆ

Վիրտուալ հեռավորությունը հաղորդակցվողներին հնարավորություն է ընձեռում ավելի ազատ լինել իրենց լեզվական միջոցների ընտրության հարցում, ինչի արդյունքում կիրառվում են անսպասելի և անկառավարելի խոսքային մարտավարություններ: Սույն խոսքային մարտավարությունների շարքին կարելի է դասել այսպես կոչված ֆլեյմինգը, որը **լեզվական ագրեսիայի դրսևորում է համացանցային դիսկուրսում:** Սույն խոսքային մարտավարությունը, որն առանձնանում է լեզվական անքաղաքավարությամբ և վիրավորական արտահայտություններով, կիրառվում է թե՛ համաժամանակյա և թե՛ տարաժամանակյա հաղորդակցության ընթացքում:

Բանալի բառեր. ֆլեյմինգ, խոսքային մարտավարություն, համաժամանակյա հաղորդակցության, տարաժամանակյա հաղորդակցության, լեզվական քաղաքավարություն

Համացանցային հաղորդակցությունը նման է առերես հաղորդակցմանը այն առումով, որ հաղորդակցության սույն տարատեսակին նույնպես բնորոշ են քաղաքավարության որոշ նորմեր, որոնք նպաստում են ներդաշնակ հաղորդակցման գործընթացին: Համացանցային քաղաքավարություն ասվածը սահմանվում է նեթթիքթեթ (netiquette) տերմինով: Համացանցային քաղաքավարական նորմերի հիմքում ընկած են Զ. Լիչի առաջադրած քաղաքավարության կարգախոսները, որոնք համացանցում կիրառվում են որպես հաղորդակցումը կանոնակարգող, հակամարտահարույց իրավիճակները կանխարգելող նորմեր:

Համացանցում քաղաքավար մարտավարությունների կիրառումը կարևորվում է նաև չատ սենյակներում: Սույն մարտավարությունները կարող են կիրառվել հենց օգտատիրոջ կողմից, կամ էլ համացանցային տվյալ միջավայրը համակարգողը կարող է դրանք կիրառել:

Համացանցային դիսկուրսին բնորոշ քաղաքավարության նորմերը օգտատերերից հիմնականում պահանջում են հետևել ընդունված սոցիալական վարվելակարգին: Այլ կերպ ասած՝ վիրտուալ միջավայրին բնորոշ քաղաքավարության կանոնները ոչնչով չեն տարբերվում առօրյա հասարակական շփման նորմերից: Այնուամենայնիվ, էլեկտրոնային նամակների վերաբերյալ առկա են որոշակի ցուցումներ, որոնք կօգնեն օգտատերերին չխախտել համացանցային քաղաքավարության նորմերը: Այսպես՝ խիստ պաշտոնական դիմելաձևը այնքան էլ ընդունելի չէ, հատկա-

պես, եթե խոսքը գնում է այլ մշակույթ ներկայացնող օգտատերերի մասին: Էլեկտրոնային նամակները պետք է ստորագրություն ունենան: Համացանցում շատ կարևորվում է հաղորդագրության կամ նամակի հակիրճությունը: Ի պատասխան նամակի կամ հաղորդագրության, կարիք չկա կրկնելու բնօրինակ տեքստը /Escribano, 1998/:

Ինչպես առերես հաղորդակցման դեպքում, այնպես էլ վիրտուալ միջավայրում հաղորդակցվողները կանգնած են տարբեր լեզվական միջոցների ընտրության առջև, և վերջիններիս կողմից այս կամ այն խոսքային ակտի կիրառումը պայմանավորված է արտալեզվական գործոններով: Համացանցային դիսկուրսում գործածվող լեզվական տարրերի անուղղակիության աստիճանը կարող է տարբեր լինել: Այսպես՝ եթե օգտատերը հետապնդում է անձնական նպատակ, ապա վերջինս նախընտրում է քողարկված խոսքային ակտեր կիրառել թե՛ համաժամանակյա հաղորդակցման դեպքում և թե՛ էլեկտրոնային նամականեր ուղարկելիս:

Այնուամենայնիվ, ֆիզիկական ներկայության բացակայությունը կարող է էպես ազդել օգտատերերի խոսքային մարտավարության կիրառման վրա /Baron, 1984: 130/: Վերլուծելով էլեկտրոնային նամակներին բնորոշ լեզվական յուրահատկությունները, կարելի է նկատել, որ տարածամանակյա հաղորդակցման սույն տարատեսակը առանձնանում է ոչ պաշտոնական նրբերանգներով:

Քաղաքավարության լեզվական նորմերի կիրառումը առերես և համացանցային հաղորդակցման ընթացքում

Անդրադառնալով լեզվական քաղաքավարության չափորոշիչներին՝ հարկ է նշել, որ դիսկուրսի յուրահատկությունները հաճախ մեկնաբանվում են զրուցակիցների դրսևորած լեզվական վարվելակերպի տեսանկյունից (linguistic behavior): Այսպիսով՝ հիմնվելով լեզվական քաղաքավարության՝ որպես դիսկուրսի ընթացքն ուղղորդող գործոնի վրա՝ լեզվաբանական տեսությունների շրջանակներում ներմուծվում է դիսկուրսի երկու տարատեսակ. գործառության դիսկուրս (transactional discourse) և փոխներգործման դիսկուրս (interactive discourse) /Kasper, 1990: 205/: Գործառության դիսկուրսի առանձնահատկություններից է տեղեկատվության արդյունավետ փոխանցումը: Այլ կերպ՝ հաղորդակցվելիս զրուցակիցները խիստ կարևորում են Փ.Գրայսի *համագործակցության սկզբունքը*: Մինչդեռ փոխներգործման դիսկուրսը կարելի բնութագրել որպես հաղորդակցական մոդել, որտեղ զրուցակիցների համար կարևոր են սոցիալական ներդաշնակ հարաբերություններ հաստատելը և դրանք պահպանելը, ինչը վերջիններիս ստիպում է կիրառել լեզվական քաղաքավարության նորմերը:

Այսպիսով՝ կարելի է սահմանել դիսկուրսիվ սանդղակ, որտեղ առկա են գործառության ասույթներ, և լեզվական քաղաքավարության նորմերն ընդհանրապես չեն կարևորվում (սույն ասույթները կարող են դասախոսություններից, իրավական դիսկուրսից վերցված լեզվական նմուշ-

ներ (ինել): Վերոնշյալ դիսկուրսիվ սանդղակում, իհարկե, իրենց տեղն ունեն նաև փոխներգործման ասույթները, որտեղ առավել կարևոր է ոչ թե տեղեկատվության փոխանցումը, այլ քաղաքավարական նորմերի պահպանմամբ սոցիալական հարաբերություններ հաստատելը /Lakoff, 1989/:

Համացանցային դիսկուրսում ասույթների գործառությանին և փոխներգործման մակարդակները տարբերվում է ըստ վիրտուալ միջավայրի: Քննելով էլեկտրոնային նամակաները՝ կարելի է պնդել, որ դրանք կարող են արտացոլել թե՛ գրական խոսքի և թե՛ առօրյա հաղորդակցությանը բնորոշ յուրահատկություններ: Համացանցային զրույցների՝ չատերի լեզուն առանձնանում է փոխներգործման դիսկուրսիվ նրբերանգներով, քանի որ այստեղ շատ ավելի առաջնային է համարվում հաղորդակցման սոցիալական կողմը:

Լուսաբանելով համացանցային քաղաքավարական նորմերի խնդիրը՝ չենք կարող չանդրադառնալ անքաղաքավարի՝ կոպիտ վարքագիծ բնորոշող նորմերին: Այսպես՝ անքաղաքավարի, վարքագիծը կարելի է բնութագրել որպես սահմանված նորմերի ոտնահարում, ինչի արդյունքում խախտվում է սոցիալական հավասարակշռությունը: Կասպերը առաջադրում է անքաղաքավարության երկակի դասակարգում /Kasper, 1990: 208/.

Ոչ միտումնավոր անքաղաքավարության դրսևորում (unmotivated rudeness), որը պայմանավորված է քաղաքավարության կանոնների չիմացությամբ: Եթե խոսողը չի պատկանում նույն լեզվական համայնքին, այդ դեպքում նրան հասու չեն լեզվական քաղաքավարությունն արտահայտող որոշակի կաղապարներ, որոնք կիրառվում են տվյալ համայնքի ներկայացուցիչների կողմից: Երեխաների խոսքում շատ հաճախ հանդիպում ենք հրամայական ասույթների, որտեղ առկա չեն խոսքը մեղմացնող լեզվական տարրեր, ինչպիսիք են, օրինակ, “please” կամ “thank you” միավորները :

Միտումնավոր անքաղաքավարության դրսևորում (motivated rudeness), որի դեպքում խոսողը նպատակադրված է, որ լսողն իր ասույթը մեկնաբանի որպես կոպտության դրսևորում: Կասպերը առաջադրում է հետևյալ երեք խոսքային իրադրությունները, երբ խոսողի ասույթներն առանձնանում են լեզվական անքաղաքավարության դրսևորումներով.

- Անքաղաքավարության դրսևորում՝ պայմանավորված խոսողի խիստ անկառավարելի հուզական դաշտով: Եթե անհատը չի կարողանում կառավարել իրեն համակած հույզերը՝ ուրախություն թե բարկություն, ապա նման վարքագիծը որակվում է որպես անքաղաքավարի: Պետք է սակայն նշել, որ եթե անհատի նման էմոցիոնալ բռնկումների պատճառը մինչ այդ խոսողի դրսևորած ագրեսիվ վարքագիծն է, ապա նման արձագանքը չի բնութագրվում որպես անքաղաքավարի կամ կոպիտ:

• Անքաղաքավարի վարքագիծ, որը կիրառվում է կոնկրետ նպատակի հասնելու համար: Նման վարքագիծը Կասպերը որակում է որպես *մարտավարական կոպտություն* /Kasper, 1990: 210/: Նման անքաղաքավարի վարքագծի կարելի է հանդիպել իրավական դիսկուրսում, մի միջավայր, որտեղ մեղադրող կողմը կարող է լեզվական հարձակման ենթարկել պաշտպանյալին: Լեզվական այս մարտավարությունը անընդունելի է առօրյա հաղորդակցման համատեքստում, քանի որ այն խախտում է քաղաքավարության կանոնները /Lakoff, 1989/:

• *Հեգնական կոպտություն* (ironic rudeness): Խոսողը, կիրառելով նույն անքաղաքավարի վարքագիծը, որը բնորոշ է *մարտավարական կոպտությանը*, կրկին կոնկրետ նպատակ է հետապնդում: Ի տարբերություն Ջ. Լիչի, որի կարծիքով հեգնանքը լեզվական ագրեսիայի անուղղակի դրսևորում է և չի հանգեցնում խոսակիցների առճակատմանը, Կասպերը հեգնանքը համարում է նույնքան անքաղաքավարի, որքան ուղղակի կերպով արտահայտված կոպիտ նրբերանգներ պարունակող ասույթները:

Համացանցում քաղաքավարի խոսքը կոպիտ խոսքից տարանջատող սահմաննը շատ նուրբ է: Այս կապակցությամբ էական դեր է խաղում ֆիզիկական բացակայության գործոնը: Այլ կերպ ասած՝ վիրտուալ հեռավորությունը հաղորդակցվողներին հնարավորություն է ընձեռում ավելի ազատ լինել իրենց լեզվական միջոցների ընտրության հարցում, ինչի արդյունքում ի հայտ են գալիս անսպասելի և անկառավարելի խոսքային մարտավարություններ: Սույն խոսքային մարտավարությունների շարքին կարելի է դասել այսպես կոչված ֆլեյմինգը, որը լեզվական ագրեսիայի դրսևորում է համացանցային դիսկուրսում:

Ֆլեյմինգի քննությունը բերում է այն եզրահանգման, որ սույն լեզվական երևույթը սահմանող միանշանակ տեսական մոտեցումներ չկան: Այդուհանդերձ, լեզվաբանների կարծիքը համընկնում է այն հարցում, որ ֆլեյմինգը անընդունելի հաղորդակցական մարտավարություն է, ինչը խաթարում է ներդաշնակ համացանցային հաղորդակցությունը: Փորձելով սահմանել այս լեզվական երևույթը՝ Փ. Օ' Սալիվընը և Ա. Ֆլենեգընը ներկայացնում են ֆլեյմինգը բնութագրող տարբեր մոտեցումներ՝ այն որակելով որպես ուղիղ, անհիմն քննադատման դրսևորում /O'Sullivan, Flanagin, 2000/, կամ թշնամական, սադրիչ հղում կամ մեկնաբանություն /Kollock, Smith, 1999/ և այլն: Ամփոփելով ֆլեյմինգը սահմանող տեսական մոտեցումները՝ կարելի է եզրակացնել, որ սույն խոսքային մարտավարությունը, որն առանձնանում է լեզվական անքաղաքավարությամբ և վիրավորական արտահայտություններով, կիրառվում է թե՛ համաժամանակյա և թե՛ տարաժամանակյա հաղորդակցության ընթացքում, երբ օգտատերերը, ֆիզիկական հեռավորության փաստից ելնելով, տուրք են տալիս իրենց բացասական հույզերին և դրսևորում հակահասարակական վարքագիծ /Hastrdlova, 2010/:

Ֆլեյմինգ պարունակող օրինակները վերցված են թե՛ չատսենյակներից՝ կիրառված համաժամանակյա հաղորդակցության մեջ և թե՛ տարածամանակյա հաղորդակցական մոդելը ներկայացնող այնպիսի սոցիալական կայքերից, ինչպիսիք են youtube-ը և facebook-ը:

Հետյալ օրինակը վերցված է չատսենյակից և համաժամանակյա հաղորդակցության նմուշ է.

👁 KILL ALL asians First. THE HOLY Universe 👁EVIL yellow face crush the space. Ugly eye+++doggy Face Holy War ! Holy War ! Holy War ! China ! China ! China ! China ! China ! China !

Վերոնշյալ օրինակը ռասիստական ֆլեյմինգի դրսևորում է: Եթե քննենք նմուշում առկա լեզվական և հարալեզվական նրբերանգները, ապա կտեսնենք, որ հաղորդակցվողը ռասիստական բնույթի արտահայտություններ է անում ասիական ծագում ունեցող անհատների մասին **EVIL yellow face crush the space. Ugly eye+++doggy Face** ասույթների միջոցով:

Հատկանշական է, որ **EVIL** բառային միավորը ներկայացված է գլխատառերով, ինչը նշանակում է, որ հաղորդակցվողը ուզում է հասկանալի դարձնել, որ ինքը գոռում է: Հակասոցիալական և թշնամական վերաբերմունքի մասին է վկայում, նաև **KILL ALL asians First** ասույթը, որով օգտատերը կրկին իր ռասիստական վերաբերմունքն է արտահայտում ասիացիների նկատմամբ: Հատկանշական է, որ հաղորդակցվողը միտումնավոր ձևով *ասիացիներ (Asians)* բառը, որը անգլերեն գրավոր խոսքում պարտադիր կարգով ներկայացվում է մեծատառ, գրել է փոքրատառով՝ փորձելով նսեմացնել ասիական ռասան և դրան պատկանող անհատներին:

Նույն օգտատերը շարունակում է լեզվական ագրեսիան և ռասիստական վարքագիծը, ինչը կրկին ուղղված է ասիական պետություններին

Japan=coward↓korea=sh**t↓Cheap indonesia↓Dirtyphilippines _

Այս դեպքում օգտատիրոջ ռասիստական վերաբերմունքը մասնավորապես արտահայտվում է բացասական առնշանակային նրբերանգներ պարունակող **coward, Cheap, Dirty** ածականներով և **shit** գոեհկարանությամբ:

Ֆլեյմինգը կարող է պարունակել թե՛ ռասիստական և թե՛ կրոնական անհանդուրժողականություն արտահայտող լեզվական տարրեր: Այսպես՝ հետևյալ օրինակներում դրսևորվում է ռասայական խտրականություն, որտեղ քննադատավում է այս կամ այն ռասայական պատկանելությունը

— Stupid white bitch Է-Է Kill ALL white Honky white bitch F***in white pig race ! ! ! 【U.S、russia DEAD First】、 ALL Brown bastard※Latino↓ Stupid hispainc Donkey Muslim ugly Dumb

Բերված օրինակը ներառում է ինչպես ռասայական, այնպես էլ սեռական խտրականության տարրեր: Ֆլեյմերը, կիրառելով white Honky white bitch F***in white pig race վիրավորական արտահայտությունը, իր ագրեսիվ վերաբերմունքն է դրսևորում, սպիտակամորթների՝ հատկապես սպիտակամորթ կանանց նկատմամբ: Վերոնշյալ նմուշն իր մեջ պարունակում է նաև մեծատառերով ներկայացված արտահայտություններ, որոնք մեզ հնարավորություն են տալիս պատկերացնել օգտատիրոջ չափից դուրս հուզված հոգեվիճակը:

Քննությունը ցույց է տալիս, որ ֆլեյմինգը՝ որպես հակընդդեմ երկխոսության առցանց դրսևորում կարող է արտահայտվել թե համաժամանակյա և թե տարաժամանակյա էլեկտրոնային միջավայրում: Հետևյալ նմուշները ամերիկյան և բրիտանական լրագրերի առցանց տարբերակներից քաղված մեկնաբանություններ են, հետևաբար՝ տարաժամանակյա հաղորդակցման դրսևորումներ: Սույն նմուշը վերցված է the Guardian բրիտանական պարբերականից.

Arrogant stupid tool of the military industrial complex and Jewish banker parasites over USA.

Բերված ասույթով հեղինակն իր խիստ բացասական դիրքորոշումն է արտահայտում հրեա ֆինանսիստների նկատմամբ: Ինչպես տեսնում ենք, սույն նմուշը ֆլեյմինգի ավելի մեղմ դրսևորում է, քանի որ ի տարբերություն մի շարք այլ օրինակների՝ վերջինս չի պարունակում գոեհկաբանություններ: Օգտատերն իր բացասական դիրքորոշումն արտահայտում է առանց տաբու բառերի կիրառման:

Մեկ այլ օրինակում, չնայած առցանց հաղորդակցությունը տեղի է ունենում տարաժամանակյա համատեքստում, միջանձնյա հակամարտություն է ձևավորվում երեք օգտատերերի միջև:

Nadia Carmona Common. I'm a latina and who the heck cares how others think and feel. That's not our problem, it's theirs. Stop spreading hate. Everyone has something inside that others may not like, EVERY LIVING BEING IN THE PLANET!

Tiffany Louise Says the white latina who will never incur the wrath of bigots says we should all move on and get over it. GOOD TO KNOW

Nadia Carmona Lololplease Tiffany Louise. You have no clue what you're talking about or what I've being through. I, unlike you, don't dwell in the BS insecurities of other bigots and racist like you. Thank you for making my point.

Adam Williams Tiffany Louise a fine example of talking turds.

Վերոնշյալ հակընդդեմ երկխոսության մասնակիցներն իրենց մեկնաբանություններն են ներկայացնում Daily Telegraph-ում տեղ գտած հոդվածներից մեկի վերաբերյալ: Այսպես՝լրագիրն անդրադառնում է այն հարցին, թե ինչպես ամերիկյան ռեստորաններից մեկում հաճախորդ-

ները վիրավորում են մատուցողուհուն և, մատնանշելով վերջինիս ռասայական պատկանելությունը (աղջիկը լատինամերիկյան երկրներից մեկի ներգաղթյալներից է), թեյավճար չեն թողնում: Օգտատերը, փորձելով հաշտեցման եզրեր գտնել, խորհուրդ է տալիս անտեսել մարդկանց նմանօրինակ վարքագիծը: Հատկանշական է, որ օգտատերը, կիրառելով EVERY LIVING BEING IN THE PLANET! Ասույթը մեծատառերով, փորձում է իր ուղերձն ավելի տպավորիչ դարձնել: Ի պատասխան Կարմոնայի մեկնաբանության՝ մեկ այլ օգտատեր՝ Թիֆանի Լուիսը, իր քննադատական վերաբերմունքն է արտահայտում վերջինիս նկատմամբ, քանի որ ԿԱՐՄՈՆԱՆ փորձում է հաշտեցնել տարբեր ազգության և ռասայի պատկանող անհատների: Վերջինիս Says the white latina who will never incur the wrath of bigots says we should all move on and get over it ասույթը պարունակում է հանդիմանություն, քանի որ ըստ Լուիսի միայն սպիտակամորթ անհատը կարող էր նման խորհուրդ տալ: Լուիսի "GOOD TO KNOW" ասույթը նույնպես գլխատառերով է, այս դեպքում գլխատառերի կիրառմամբ վերջինս ասույթին հեգնական նրբերանգներ է հաղորդում: Կարմոնան իր հերթին չի ընկրկում և հակադարձում է իրեն ուղղված քննադատությունը: Այսպես՝ նա նշում է, որ Լուիսը ոչինչ չգիտի իր մասին, հետևաբար նա չի կարող դատողություն անել մի մարդու մասին, ում ընդհանրապես չի ճանաչում: Շարունակելով առճակատումը՝ Կարմոնան իր հերթին վիրավորում է Լուիսին՝ անվանելով վերջինիս ռասիստ և ծայրահեղական: Ակնհայտ է, որ Կարմոնան, խուսափելով կիրառել "bullshit" գռեհկաբանությունը, փոխարենը նախապատվությունը տալիս է այդ միավորի "BS" հապավմանը: Տարաժամանակյա հաղորդակցմանը միանում է մեկ ուրիշ օգտատեր, ով Tiffany Louise a fine example of talking **turds** գռեհկաբանություն պարունակող ասույթով իր բացասական վերաբերմունքն է արտահայտում Լուիսի նկատմամբ՝ բացահայտ կերպով պախարակելով նրան անիմաստ բաներ ասելու համար: Սույն ասույթի վերլուծությունից պարզ է դառնում, որ կին օգտատերերը հիմնականում խուսափում են գռեհկաբանություններից, նախընտրելով չտունահարել լեզվական քաղաքավարության նորմերը, մինչդեռ տղամարդիք, տուրք տալով իրենց հույզերին, շատ հաճախ ընտրում են հենց նման լեզվական միավորներ:

Համացանցային քաղաքավարության նորմերի քննությունը չի կարող անտեսել առկա միջլեզվական և միջմշակութային տարբերությունները, որոնք նույնպես կարևորագույն գործոն են, որպեսզի համացանցային հաղորդակցությունը ճիշտ և արդյունավետ ընթանա: Մարդաբանական ուսումնասիրությունները հստակ տարանջատում են արևմտյան մշակութային արժեքները (արևմտյան մշակույթ ասելիս ի նկատի ունեն ամերիկյան և եվրոպական արժեհամակարգը) մնացած ազգերի արժեհամակարգերից: Կասպերը նշում է, որ քաղաքավարության ռազմավարությունների լեզվական կոդավորումը տեղի է ունենում տվյալ լեզվի միա-

վորների ներմուծման շնորհիվ, որոնք կարող են ներառել դարձվածաբանական միավորներ, առօրյա, նույնիսկ սլենգային արտահայտություններ, հետևաբար անհնարին է կատարյալ համարժեքներ ներկայացնել վերջիններիս համար /Kasper, 1990: 198/:

Ինչպես ցույց է տալիս քննությունը, ի լրումն լեզվական տարբերությունների՝ հաղորդակցվելիս ի հայտ են գալիս անհատի աշխարհընկալումն արտացոլող տարբերություններ, որոնք համացանցում լավագույնս են դրսևորվում: Սա պայմանավորված է այն փաստով, որ աշխարհի ցանկացած վայրում օգտատերերը կարող են հաղորդակցվել համացանցի միջոցով: Թերևս սույն գործոնն է ստիպում օգտատերերին ջանք չխնայել ընկալելու դիմացինի քաղաքավարի ռազմավարությունը: Այնուամենայնիվ հույզերի դրսևորումները կարող են հանգեցնել վիրավորական արտահայտությունների լայնատարած կիրառման, ինչը պայմանավորված է օգտատերերի ֆիզիկական բացակայությամբ:

Ամփոփելով անքաղաքավարի խոսքի համացանցային դրսևորումների վերլուծությունը՝ կարելի է նկատել, որ նման լեզվական վարքագիծը տեսանելի է թե՛ համաժամանակյա (չատեր) և թե՛ տարաժամանակյա (մեկնաբանություններ) հաղորդակցական մոդելներում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Baron N. Computer-mediated communication as a force in language change // *Visible Language*, 18 (2), 1999.
2. Escribano O., Juan J., Peña R. Cibermaneras // *Revista Vivat Academia* 4, 1999.
3. Hasrdlova A. Impoliteness in an Internet Chatroom, Lambert publishing house, 2010.
4. Kasper G. Linguistic politeness: Current research issues // *Journal of Pragmatics*, 14 (2), 1990.
5. Kollock P., Smith M. Managing the virtual commons: Cooperation and conflict in computer communities // S. Herring (ed.) *Computer-Mediated Communication: Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 1996.
6. Lakoff R. The limits of politeness: Therapeutic and courtroom discourse // *Multilingua* 8, 1989.
7. O'Sullivan P. B., Flanagan A. J. An interactional reconceptualization of 'flaming' and other problematic messages // *International Communication Association's Annual Conference*. Acapulco, 2000.

Н. МАДОЯН – *Сетевой этикет как фактор гармоничной коммуникации.* – Виртуальное пространство предоставляет коммуникантам свободу в выборе языковых средств, вследствие чего употребляются неожиданные и неуправляемые речевые стратегии. К таковым можно отнести так называемый *флейминг*, являющийся проявлением словесной агрессии в сетевом дискурсе. Данная речевая стратегия, допускающая невежливость и оскорбительные выражения, применяется в процессе как синхронической, так и диахронической коммуникации.

Ключевые слова: флейминг, речевая стратегия, синхроническая коммуникация, диахроническая коммуникация, речевой этикет

N. MADOYAN – *Internet Politeness as a Contributing Factor for Harmonious Communication.* – Virtual distance gives the communicators the opportunity to implement different linguistic means due to which new conversational strategies are used. Flaming is one of the aforementioned conversational strategies, which can be described as an expression of verbal aggression in the Internet discourse. The given conversational strategy is characterized by linguistic impoliteness and insults the use of which is widespread both in synchronous and asynchronous communication.

Key words: flaming, conversational strategy, synchronous communication, asynchronous communication, linguistic politeness